

God energiadfærd

10-15 % af en husstands elforbrug går til standbyforbrug for en gennemsnitsfamilie– det svarer til ca. 900 – 1.200 kr. om året

Det er ikke kun husets klimaskærm (dvs. tag, vinduer og ydermure), isolering og energisystemer, der afgør, hvor meget du kan spare på energien. Din og din families adfærd har også stor betydning – meget stor endda. Her er nogle råd, der kan hjælpe til at gøre forbruget af el, vand og varme mindre. En daglig indsats kan betyde, at du og din familie reducerer de totale energjudgifter med flere tusinde kroner om året.

10 hurtige

1. Et hurtigt bad

Spar på vandet, særligt det varme. Tag et brusebad i stedet for karbad – og få overstået det daglige bad på fem minutter i stedet for ti.

Du kan også skifte til en sparebruser, der kun bruger 6-10 liter vand pr. minut, hvor en almindelig bruser bruger 10-20 liter vand pr. minut.

2. Tør vasketøj i vinden

Spring tørretumbleren over og tør tøjet ude (så dufter det også dejlig friskt). Hver tørring i en blot få år gammel C-mærket tørretumbler koster 3,5 kWh. Det kan blive til langt over 1.000 kr. sparet om året i en gennemsnitsfamilie.

3. Cirkulationspumpen

Sluk cirkulationspumpen til varmeanlægget, når du ikke bruger radiatorerne hen over sommeren. Eller installér automatik, der gør det samme. Det vil spare dig for 500 -1.500 kr. i løbet af en sommer.

4. Sænk vasketemperaturen

Du kan sagtens vaske rent ved lavere temperaturer. Drop under alle omstændigheder de dyre kogevasker – 60 grader er rigeligt!

5. Træk en gammel sweater på ...

... eller måske en ny, og skru ned for varmen. Din stuetemperatur bør ikke være højere end 21 grader. I rum, som ikke benyttes så ofte, er 15 grader nok. Om natten, og når du f.eks. er bortrejst, er det fornuftigt at skru ned for varmen. Ved at sænke rumtemperaturen med bare én grad falder varmeforbruget med ca. 6 procent, og din varmeregning falder tilsvarende.

6. Luft ud

Luft ud i kort tid med gennemtræk, så er varmetabet mindst. Husk at slukke for radiatorerne, imens; ellers går de op på fuld styrke. Luk herefter alle vinduerne og tænd for varmen igen, og glæd dig over at den korte udluftning sparede dig energien til at genopvarme rum og møbler

7. Undgå standby

Sluk for de elapparater, du ikke bruger, og undgå unødigt standbyforbrug. Det er spild af penge og energi. Du kan også købe en elspareskinne, der gør det nemmere at begrænse standbyforbruget. En gennemsnitsfamilie kan nemt spare omkring 1.000 kroner om året på standbyforbruget.

8. Køl og frys

Hold fryseren på -18 grader og køleskabet på +5 grader. Husk at afbryde indfrysingsknappen, hvis den har været i brug. Og glæd dig over, at hvad der er sparet er tjent – også her.

9. Belysning

Skift gamle pærer ud med sparepærer mærket "A" eller med LED-pærer. Det er penge lige i lommen.

10. Ny computer

Gå efter en bærbar computer i stedet for en stationær, da den bruger halvt så meget strøm – og tjek standbyforbruget. Besparelsen kan blive et godt tilskud til den nye computer

Standbyforbrug

10-15 procent af en gennemsnitsfamilies elforbrug går til standbyforbrug. Det svarer til mellem 900 og 1.200 kr. om året.

Standbyforbruget er den strøm, apparatet bruger, når du ikke slukker på stikkontakten. Det er alle de små røde og grønne lamper eller blinkende tal på tv, mikroovn m.v. Alle undersøgelser viser, at stadig flere apparater står på standby.

Den nemmeste måde at begrænse dit standbyforbrug på er ved at slukke på kontakten på væggen. Hvis kontakten ikke er let tilgængelig, og du ellers er tilbøjelig til at glemme det, er det måske en ide for dig at bruge elspareskinner

Elsparreskinne til din PC

Når du slukker for din computer, slukker elspareskinnen automatisk for det tilsluttede udstyr som skærm, printer, dvd, spillekonsol m.m. Elspareskinnen modtager typisk signalet om at slukke via computerens usb-port. Der findes forskellige former for elspareskinner. En elspareskinne med usb-stik kan kun bruges til computere.

Elsparreskinne til tv

Når du slukker for tv'et, slukker elspareskinnen automatisk for dvd, video og andet udstyr.

Elsparreskinner til tv føler på hovedstikkets elforbrug til tv'et. Når du slukker dit tv, falder forbruget til et minimumsniveau. Det kan elspareskinnen mærke, og giver så signal til at slukke for de øvrige stik. Der findes også trådløse systemer til at styre standbyforbruget.

Nye apparater

Inden du skal købe nyt tv, computer eller lign. bør du være opmærksom på apparatets standbyforbrug. Nye computere har ofte et standbyforbrug på kun 0,1 watt. Det er betydeligt mindre end mange blot få år gamle computere.

Tænd- og sluk-ur

Med et tænd- og sluk-ur kan du forudindstille, hvornår dine lamper eller andre apparater skal tændes, også selv om du ikke er hjemme.

Vær opmærksom på at

Visse transformatorer til lav-volt halogenbelysning har et standbyforbrug.

Ældre tv-apparater, videoapparater samt parabolantenner/dekodere, kan miste deres program- og tidsindstilling, når de slukkes helt. Tjek brugsanvisningen.

Når du køber nye apparater, er det en god ide at tjekke standbyforbruget. Nye apparater bør højst have et standbyforbrug på 1 watt.

Elsparreskinnen selv har et standbyforbrug, men gå efter dem med et forbrug under 1 watt.

Beregning af standbyforbrug

Du kan selv beregne det årlige standbyforbrug på dine apparater. Lån en måler hos dit lokale forsyningselselskab og tjek forbruget på dine apparater.

Eksempel på beregning

Standbyforbruget på dit tv er målt til 5 watt, og det står standby 20 timer i døgn

$$5 \text{ watt} \times 20 \text{ timer} \times 365 \text{ døgn} = 36.500 \text{ Wh} = 36,5 \text{ kWh}$$

Hold øje med forbruget

Det er en god ide at holde øje med og kende dit energiforbrug. Aflæs jævnligt din el-, vand- og varmemåler – fx en gang om måneden, og sammenlign med tidligere års forbrug i den tilsvarende periode. På den måde opdager du et overforbrug i tide.

Du kan hente et aflæsningskema hos dit lokale forsyningselselskab.

Overblik

En gennemsnitsfamilie kan alene ved hjælp af ændrede vaner spare ca. 4.000 kr. om året på det samlede energiforbrug.

Men ændring af vaner alene kan ikke gøre det. Tilstanden på dit hus og den rigtige opvarmningsform har stor betydning for dit energiforbrug. Det kan være svært at finde ud af hvor det bedst betaler sig at sætte ind, det kræver overblik, og et rigtigt godt værktøj til det er energiberegneren her fra www.HusetsEnergj.dk

Brug energiberegneren

Gennemgå dit hus og skriv notaterne på skemaet, så er du godt forberedt til at bruge energiberegneren, som du finder her på siden.

Gennemsnitsforbrug

Dit forbrug til el og vand afhænger af, hvor mange personer der er i husstanden, daglig adfærd, og hvilke apparater du har. Varmeforbruget hænger derimod nøje sammen med tilstanden på dit hus, og dem der bor i det.

Elforbrug

I gennemsnit bruger vi ca. 1.500 kWh pr. person om året i el (tallet er uden el til opvarmning).

Et pejlemærke for et fornuftigt elforbrug pr. person er 1.000 kWh. Det betyder ikke, at du behøver give afkald på lys, tv, computer eller hårde hvidevarer for at nå det. Du skal bare være bevidst om dit forbrug, og have fokus på de mest energieffektive apparater, når du køber nyt.

Hvis du bor alene, er det mere realistisk at sigte efter 1.500 kWh om året.

Vandforbrug

Vi bruger ca. 114 liter vand hver dag til personligt brug.

Det svarer til 41,4 m³ pr. person om året.

Et pejlemærke for et fornuftigt vandforbrug er på højst 30 m³/år (82 liter/dag) pr. person, hvis der er flere i husstanden, og 40 m³/år (110 liter/dag), hvis du bor alene.

Varmeforbrug

Det er vanskeligt at sige præcist, hvor meget energi du bør bruge for at varme dit hus op. Det afhænger f.eks. af bygningens egenskaber, isolering, alder, vejret og din adfærd.

Gennemsnitligt varmförbruk pr. m² i et ét-planshus på 100 – 149 m²

Hus opført i årene mellem	Gennemsnitligt varmförbruk i kWh pr. m ² om året
1900-1939	196
1940-1959	187
1960-1976	157
1977-1982	125
1983-1998	117
1999-2009	99
Varmt brugsvand ca. 825 kWh pr. person pr. år	

Så meget koster varmen i gennemsnit

Anlæg	Årlig udgift for et standardhus	Pris i kr./kWh
Gammelt oliefyr	27.138	1,50
Bedste træpilleanlæg	9.220	0,51
Gennemsnitligt træpilleanlæg	10.449	0,58
Træbriketter	9.703	0,54

Træ i tårn	20.703	1,14
Fjernvarme	13.575	0,75
Jordvarme	11.847	0,65
Varmepumpe Luft/vand	12.218	0,68
Fastbrændsel (træ)	10.563	0,58
Nyt, kondenserende oliefyr	21.425	1,18
Nyt, godt oliefyr	22.615	1,25
Naturgas	16.421	0,91
Elvarme	39.096	2,16

Der er regnet med et standardhus på 130 m² med et årligt forbrug på 18.100 kWh. Angivne priser er eksklusive udgifter til vedligeholdelse, el til drift af tilbehør og moms.

Beregningerne er lavet ud fra gældende lovgivning og afgifter, og skal ses som vejledende.

Det betaler sig at sætte fokus på energivaner

Eksempel på ændring af energivaner

Et hus med fjernvarme på ca. 150 m² – en familie på 4 personer.

Elforbrug på ca. 5 – 5.500 kWh alt efter alder på børn osv.

Varmeforbrug [- omregnet til kWh -] på ca. 20.000 kWh

Alene ved at ændre vaner ved man erfaringsmæssigt, at besparelsen vil ligge på ca. 10 %

Årlig besparelse på elforbruget alene i kr. ca. 1.000,-